

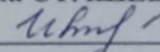
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності
Кафедра туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА

27 серпня 2020 р.

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Робоча програма навчальної дисципліни

Освітньо-професійна програма Туризмознавство

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків, 2020

Робоча програма «Основи туризмознавства» за спеціальністю 242 Туризм ОПП
“Туризмознавство” „25” серпня, 2020 року 9 с.

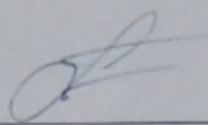
Мова навчання українська.

Робоча програма «Основи туризмознавства»
за спеціальністю 242 Туризм. « 25» серпня, 2020 року 13 с.
Мова навчання — українська

Розробник: Валентина РЕДІНА, кандидат пед. наук, доцент, Алла АНІЩЕНКО, кандидат
пед. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туристичного бізнесу
Протокол від «25» серпня 2020 року № 2

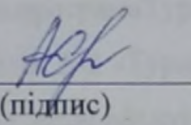
Завідувач кафедри туристичного бізнесу
доктор культурології, доцент
(підпис)

Любов БОЖКО

Робочу програму затверджено на Раді факультету соціальних комунікацій і музейно-
туристичної діяльності
Протокол від «25» серпня 2020 року № 1

Голова Ради факультету,
доктор педагогічних наук, професор

(підпис)

Алла СОЛЯНИК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів-4	Галузь знань <i>24 сфера обслуговування</i>	<i>Обов'язкова</i>	
<i>3 розділи</i>	Спеціальність (освітня програма) 242 «Туризм» ОПП «Туризмознавство»	Рік підготовки	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачене		1-й	
		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання:3 -аудиторних - 2 Самостійної роботи студента - 10	Ступінь : Бакалавр	Лекції	
		20 год.	
		Практичні семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		Год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
Індивідуальні завдання:			
год.			
		Вид контролю: <i>залік 1 семестр</i>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 40/80 годин

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Основи туризмознавства» належить до циклу професійної та практичної підготовки бакалаврів з туризму. Програма передбачає проведення лекційних та семінарських занять.

Курс побудовано за тематичним принципом, охоплює проблеми становлення та розвитку туризму, орієнтований на сучасні підходи щодо вивчення основ теорії туризмознавства.

Метою навчальної дисципліни є вивчення основ теорії туризмознавства в контексті розуміння закономірностей розвитку туризму та створення бази для оволодіння іншими фаховими дисциплінами.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкриття основних передумов виникнення туризму як суспільного явища;
- аналіз суспільних функцій туризму;
- характеристика основних понять та визначень в туристичній діяльності;
- розкриття змісту сучасної туристичної діяльності;
- характеристика основних тенденцій розвитку туризму в різні історичні епохи;
- розкриття змісту сучасної туристичної діяльності;
- характеристика основних тенденцій розвитку туризму в різні історичні епохи;
- визначення проблем і перспектив розвитку світового та національного туризму в сучасному світі;
- формування у студентів знань та навичок, необхідних для організації туристичної діяльності, створення та організації роботи туристичного підприємства.

У відповідності до Освітньої програми «Туризмознавство» навчальна дисципліна «Основи туризмознавства» формує наступні компетентності та програмні результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Професійні (фахові) компетентності:

ФК1. Знання і розуміння предметної області своєї професії та специфіки професійної діяльності

ФК3. Здатність аналізувати туристичний потенціал територій

ФК4. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору, аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

Програмні результати навчання:

Когнітивна (пізнавальна сфера)

ПРН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

Афективна (емоційна) сфера

ПРН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

Психомоторна сфера

ПРН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

Засобом оцінювання та методом демонстрування результатів навчання виступає підсумкова атестація.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 4 кредити (120 год, з них – 40 аудиторних/ 80 самостійна робота).

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Туризм як вид господарської діяльності.

Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку

Тема 2. Основні поняття та визначення в туризмі

Тема 3. Класифікація форм і видів туризму. Спеціальна туристична література.

Розділ 2. Формування туристичної політики України

Тема 1. Туристична політика України на сучасному етапі.

Тема 2. Механізм державного регулювання туризму

Тема 3. Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікація туристичних.

Тема 4. Економіко-соціальні особливості туризму

Тема 5. Безпека туристичних подорожей

Розділ 3. Сучасний світовий туризм

Тема 1. Світова туристична політика

Тема 2. Формування міжнародних контактів та міжнаціональної туристичної політики.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин					
		денна форма					
		усього	У тому числі				
Лекції	Сем.		Прак.	ін д	Сам .роб		
1.		2.	3.	4.	5.	6.	7
Розділ I. Туризм як вид господарської діяльності							
Тема 1	Функції туризму, умови та фактори його розвитку	12	2	2			8
Тема 2	Основні поняття та визначення в туризмі	12	2	2			8
Тема 3	Класифікація форм і видів туризму. Спеціальна туристична література	12	2	2			8
Разом за розділом 1		36	6	6			24
Розділ 2. Формування туристичної політики України							
Тема 1.	Туристична політика України на сучасному етапі	12	2	2			8
Тема 2.	Механізм державного регулювання туризму	12	2	2			8
Тема 3.	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікація туристичних послуг	12	2	2			8
Тема 4.	Економіко-соціальні особливості туризму	12	2	2			8
Тема 5.	Безпека туристичних подорожей	12	2	2			8
Разом за розділом 2		60	10	10			40
Розділ 3. Сучасний світовий туризм							
Тема 1	Світова туристична політика	12	2	2			8
Тема 2	Формування міжнародних контактів та міжнаціональної туристичної політики	12	2	2			8
Разом за розділом 3		24	4	4			16
Усього за навчальною дисципліною		120	20	20			80

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функції туризму, умови та фактори його розвитку	
	Основні поняття та визначення в туризмі	
2.	Класифікація форм і видів туризму	2
3.	Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України	2
4	Туристична політика України на сучасному етапі	2
5	Механізм державного регулювання туризму	2
6	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікація туристичних послуг	2
7	Економіко-соціальні особливості туризму	2
8	Безпека туристичних подорожей	2
9	Світова туристична політика	2
10	Формування міжнародних контактів та міжнаціональної туристичної політики	2
	Разом	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні поняття та визначення в туризмі	8
2		8
3	Спеціальна література для автотуристів	8
4	Державна програма розвитку туризму	8
5	Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні.	8
6	Механізм державного регулювання туризму	8
7	Ліцензійні умови та правила їх виконання	8
8	Права та обов'язки туристів	8
9	Інтеграційні та глобалізаційні процеси в туризмі	8
10	Світова туристична політика	8
	Разом	80 год

Форми поточного та підсумкового контролю:**Методи навчання**

Інформаційно-рецептивний метод. Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу. Дискусійні методи. Лекції із застосуванням мульти-медіа, круглий стіл, спілкування з експертами, робота в малих групах тощо.

Методи контролю

Поточне опитування, аналіз обговорення у форматі круглого столу, командний проект, Залік.

Розподіл балів які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										сума
Розділ 1			Розділ 2					Розділ 3		
<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>T 3</i>	<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>T 3</i>	<i>T 4</i>	<i>T 5</i>	<i>T 1</i>	<i>T-2</i>	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
Командний проект-60										

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття – 5 балів за семестр;
- усна відповідь під час семінару — 3-5;
- відповідь під час семінару з відео-презентацією — 5-7;
- письмове тестування — 0-15;
- тощо.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:
60 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Пакет навчально-методичного забезпечення (програма навчальної вибіркової дисципліни «Основи туризмознавства», робоча програма вибіркової дисципліни «Основи туризмознавства», конспект лекцій, плани семінарських занять, рекомендації щодо самостійної роботи студентів).

2. Основи туризмознавства: Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / Укладач: Редіна В.А. Х: ХДАК, 2018. 20 с.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ І. ТУРИЗМ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.1. ФУНКЦІЇ ТУРИЗМУ, УМОВИ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Туризм як сфера господарської діяльності. Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності. Поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика. Значення сфери послуг та її складової частини – туризму в структурі господарства країни. Роль та місце туризму в сучасному суспільстві. Туристична економіка.

Функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна, господарсько-економічна.

Умови розвитку туризму: природно-географічні, історико-політичні, соціально-економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови і фактори розвитку туризму.

Туристичний продукт та його складові: туристичні послуги, туристичні товари, антропологічні умови та ресурси. Специфічні особливості турпродукту як товару.

Тема 1.2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ В ТУРИЗМІ

Поняття туристської діяльності. Основні поняття та визначення в туризмі: турист, туризм, туристська діяльність, туристська інфраструктура, туристська індустрія, туристські ресурси, внутрішній туризм, міжнародний туризм, туристські послуги, туристські ресурси, суб'єкт туристської діяльності, маршрут, тур, туристичний продукт, пансіон, готель, курорт, ваучер, трансфер, чартер, екскурсія, технологічна карта екскурсії.

Тема 1.3. КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМ І ВИДІВ ТУРИЗМУ. СПЕЦІАЛЬНА ТУРИСТИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Форми і види туризму. Основні критерії класифікації туризму: за метою подорожі, способом пересування і використанням транспортних засобів; за тривалістю поїздки; сезонністю; за мірою організованості; соціальним складом учасників подорожі; за спрямованістю туристичних потоків; за способом формування груп; за принципом оплати та спеціальною організацією.

Поняття та призначення туристичної друкованої продукції. Путівники. Каталоги. Туристичні схеми. Довідники. Брошури. Проспекти. Буклети.

Спеціальна література для автотуристів. Картографічний матеріал, його види та використання у туризмі.

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Тема 2.1. ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Структура управління туристичною сферою в Україні.

Документи, які регулюють діяльність виконавчих органів в галузі туризму.

Установи та організації управління туризмом в Україні, їх основні функції та завдання. Недержавні громадські організації та їх місце в регулюванні та розвитку туристичної сфери.

Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. Показники, які характеризують стан туристичного ринку, кількість туристів та екскурсантів за регіонами.

Державні, національні програми розвитку основних туристичних дестинацій. Законодавчі та підзаконні акти розвитку окремих туристичних дестинацій.

Державна програма розвитку туризму. Програми розвитку окремих видів туризму. Місцеві та регіональні туристичні програми та концепції.

Тема 2.2. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИЗМУ

Туристичне законодавство. Закон України «Про туризм»: положення, статті, регулювання.

Соціальний механізм регулювання. Соціальне значення туризму. Соціальні пільги та туризм. Досвід міжнародних країн у формуванні туристичних пакетів та програм для різних соціальних груп.

Економічний механізм регулювання. Економічне значення туризму та його внесок у державний, місцевий бюджети. Податкові державні та місцеві пільги щодо розбудови туристичної інфраструктури.

Екологічний туризм та геологістика природних ресурсів країни.

Транскордонне співробітництво та стимулювання міжнародних обмінів в прикордонних зонах (коридорах).

Тема 2.3. ПОРЯДОК ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Ліцензування в туризмі. Види туристичної діяльності, що підлягає ліцензуванню. Ліцензійні умови та правила їх виконання. Вимоги до матеріально-технічної бази, кадрового складу та інші умови забезпечення ліцензійних умов.

Сертифікація та стандартизація сфери складових індустрії туризму (за видами туристичних підприємств, за складовими туристичної сфери).

Порядок надання туристичних послуг. Регіональні та місцеві правила та інструкції.

Порядок проведення екскурсійної діяльності. Порядок надання дозволів на туристичний супровід. Кваліфікаційні вимоги до екскурсаводів.

Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень. Правила ліцензування автотранспортних перевезень, сертифікації маршрутів.

Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. Державні стандарти та правила сертифікації засобів готельного господарства.

Тема 2.4. ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ

Права та обов'язки туристів. Претензійна робота в сфері туризму. Страхування в туризмі.

Тема 2.5. БЕЗПЕКА ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Фактори ризику в туризмі. Туризм і довкілля.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ТУРИЗМ

ТЕМА 3.1. СВІТОВА ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА

Друга половина ХХ ст. – сучасний етап історії світового туризму. Туристична політика: визначення та класифікація. Світова туристична політика та роль міжнародних організацій в її формуванні, регулюванні. Всесвітня туристична організація: структура, роль та значення у формуванні міжнародних туристичних обмінів. Комітети та комісії ВТО: їх функції, завдання.

Туристичні прибуття: їх структура. Формування туристичного балансу країни. Країни активного та пасивного туризму.

ТЕМА 3.3. ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНТАКТІВ ТА МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Формування міжнародних контактів та міжнаціональної туристичної політики. Міжнародні організації: загальні, спеціальні, регіональні та інші.

Інтеграційні та глобалізаційні процеси в туризмі. Міжнародна інтеграція в туризмі. Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму.

5. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про туризм» . - К., 1995/ нова редакція 2003.
2. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні/ В. Ф. Кифяк. - Чернівці. - 2003. -312 С.
3. Любіцева О.О., Третьяков О.В. Типізація дестинацій / О. Любіцева// Географія і туризм. Науковий журнал № 17 К., 2012. - С. 3-9.
4. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл./ М.П. Мальська, В.В. Худо; М-во освіти і науки України; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - К.: Центр учбової л-ри, 2007. - 423 с.
5. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник / Т. Г. Сокол. - К., 2001. - 200 с.
6. Устименко Л.М. Основи туризмознавства. Навч. посібник/ Л. М. Устименко. - К., 2015. - 400 С.
7. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні: навч. посібник / В. К. Федорченко. - К., 2002. -195 С.

Допоміжна література

8. Григорович-Барський В. Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік / В. Григорович-Барський. - К., 2000. - 587 С.
9. Січинський В. Ю Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть / В. Ю. Січинський - К., 1992.
10. Статистичний щорічник України за 2000 рік: Довід. вид. - К., 2000. - 149 с.
11. Стафійчук В.І. Українська нація в світі, що глобалізується: внутрішньополітичний аспект / В. Стафійчук// Географія і туризм. Науковий журнал № 17 К., 2012. - С. 225-233
12. Туристично-краєзнавчі дослідження // Матеріали III Всеукраїнської Конференції «Туризм в Україні: економіка і культура» (Світязь, 9-10 вересня 1998 р.). - К., 1998. - Ч. П.
13. Устименко Л. М. Особливості функціонування туристичних фірм в Україні та сучасні інтернет-технології / Л. Устименко // Культура і мистецтво у сучасному світі. Наукові записки КНУКіМ. Випуск 14 / КНУКіМ.-К.,2013.-С.108-113.

Інформаційні ресурси

1. Наукові видання бібліотеки КНУКіМ: <http://knukim.edu.ua/naukovi-vidannya-biblioteki/>
2. Національна бібліотека ім. В. Вернадського (електронний каталог) : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національна парламентська бібліотека (електронний каталог) : <http://elibr.nplu.org/>
4. www.unwto.com.
5. www.tourism.gov.ua - Державна служба туризму і курортів
6. www.travel.com.ua
7. www.tourlib.columb.net.ua – Наукові статті, методичні посібники і навчальні програми для студентів
8. www.itravel.ru/biblio - Бібліотека літератури з туризму.
9. www.buklib.net – Бібліотека літератури
10. <http://www.mfa.gov.ua> - Міністерство закордонних справ України